

Od niepobranych odsetek jest podatek dochodowy

- Osoby niespokrewnione mogą udzielać sobie pożyczek w granicach limitu bez podatku od czynności cywilnoprawnych
- Jeśli od spłaty rat będą pobierane odsetki, u pożyczkobiorcy powstanie przychód
- Wartość niepobranych odsetek to nieodpłatne świadczenie, od którego trzeba zapłacić podatek dochodowy

EWA MATYSZEWSKA

ewa.matyszewska@infor.pl

Pożyczki między osobami niespokrewnionymi stają się ostatnio bardzo popularne. Powstają portale internetowe (Monetto.pl i Finansowo.pl), które będą pośredniczyć w tego typu transakcjach. Kredyt od kolegi to często atrakcyjniejsza oferta w porównaniu z produktami bankowymi. Przede wszystkim tańsza i pozbawiona wielu formalności. Strony pożyczki mogą przykładowo umówić się na nieoprocentowywanie tego typu wsparcia finansowego. I tu pułapkę zastawia fiskus: jeśli osoby udzielające sobie pożyczki umówią się na niepobieranie odsetek z tego tytułu, z jednej strony mogą uniknąć podatku od czynności cywilnoprawnych od umowy pożyczki. Z drugiej jednak wartość niepobranych odsetek będzie nieodpłatnym świadczeniem, od którego trzeba zapłacić podatek dochodowy od osób fizycznych.

Opodatkowany przychód

Przychodami są otrzymane lub postawione do dyspozycji podatnika w roku kalendarzowym wartości nieodpłatnych świadczeń. Ewelina Lelito, asystent podatkowy w BDO Numerica wyjaśnia, że nieodpłatnym świadczeniem jest także takie zdarzenie, którego następstwem jest uzyskanie korzyści kosztem innego podmiotu.

– Bezsprzecznie zatem nieoprocentowana pożyczka stanowi nieodpłatne świadczenie, którego wysokość stanowią odsetki, jakie należałoby uiścić w wolnym i niespekulacyjnym obrocie – wskazuje Ewelina Lelito.

Według naszej rozmówczynie, nieodpłatne świadczenie nie wystąpi, w przypadku gdy nieoprocentowanej pożyczki udziela pracodawca swojemu pracownikowi zgodnie z regulaminem pracodawcy, ze środków pochodzących z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Wartość rynkowa

W celu uniknięcia opodatkowania wartości nieodpłatnego świadczenia zalecane jest zawarcie nisko oprocentowanej pożyczki.

– W takim przypadku istnieje jednak ryzyko doszacowania różnicy pomiędzy wartością odsetek, jakie pożyczkobiorca zobowiązany byłby zapłacić w warunkach rynkowych, a wartością odsetek ustalonych na preferencyjnym poziomie – przypomina Ewelina Lelito.

Osoby niespokrewnione mają możliwość udzielania sobie pożyczek. Jeśli zrobią to w granicach ustawowego limitu, unikną podatku od czynności cywilnoprawnych. Podatek ten nie wystąpi, jeśli łączna kwota lub wartość pożyczek otrzymanych w okresie kolejnych trzech lat nie przekracza 5 tys. zł od jednego podmiotu, a od wielu podmiotów łącznie nie więcej niż 25 tys. zł. Na ten aspekt zwraca uwagę Tomasz Rysiak, prawnik z kancelarii Magnusson, który stwierdza, że pożyczki udzielone przez pożyczkodawców niespokrewnionych powyżej wskazanego limitu spowodują powstanie obowiązku opodatkowania pożyczki podatkiem od czynności cywilnoprawnych stawką w wysokości 2 proc. od kwoty głównej pożyczki.

– Jednocześnie brak oprocentowania pożyczki przez pożycz-

kodawcę zawsze spowoduje powstanie nieodpłatnego przychodu do opodatkowania. Przychód ten powstanie w wysokości odpowiadającej rynkowej wysokości oprocentowania dla danej pożyczki – dodaje Tomasz Rysiak.

Wirtualny zarobek

W świetle ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych wartość nieodpłatnych świadczeń zalicza się do przychodów. Katarzyna Płowens, konsultant w departamencie doradztwa podatkowego HLB Frąckowiak i Wspólnicy wyjaśnia, że nieodpłatne świadczenie należy zdefiniować jako uzyskanie jednostronnej korzyści majątkowej kosztem innego podmiotu. Z tak rozumianym nieodpłatnym świadczeniem mamy do czynienia także w przypadku nieoprocentowanej umowy pożyczki.

– Pożyczkobiorca nie ma zatem prawnej możliwości uniknięcia zapłaty podatku dochodowego od tej czynności prawnej. W innej sytuacji jest natomiast pożyczkodawca. W przypadku gdy pożyczkodawca udzielił nieoprocentowanej pożyczki lub zrezygnował z żądania zapłaty odsetek, nie ciąży na nim obowiązek zapłaty podatku dochodowego od odsetek, które powstałyby w związku z udzieleniem pożyczki – dodaje Katarzyna Płowens.

Ważny status podatników

Paweł Fabianowski, ekspert z departamentu prawa podatkowego Kancelarii Prawnej Grynhoff Woźny Maliński podkreśla, że przy udzielaniu pożyczek istotne jest to, kto jej udziela. Jego zdaniem, gdy pożyczkodawcą jest osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej, brak odsetek nie będzie rodził obowiązku zapłaty PIT.

– Wynika to z faktu, że umowa pożyczki nie musi być od-

JAK ROZLICZYĆ PODATEK OD ODSETEK

Wysokość podatku: 19 proc.

FORMA ROZLICZENIA PRZYCHODU

- samodzielnie pożyczkobiorca (gdy odsetki nie są naliczone)
- samodzielnie pożyczkodawca (gdy odsetki są pobierane)

JAKI FORMULARZ

PIT-38

w części C:
inne przychody, poz. 22
(rozlicza pożyczkodawca,
gdy pobrał odsetki)

PIT-36

w części D: inne przychody,
poz. 75 (rozlicza
pożyczkobiorca, gdy odsetki
nie zostały naliczone)

płatna, gdyż odpłatność nie stanowi jej istoty. Tak więc brak określenia odsetek w umowie nie powinien rodzić jakichkolwiek obowiązków podatkowych. Nie ma w tym przypadku mowy o nieodpłatnym świadczeniu – argumentuje Paweł Fabianowski.

Jednocześnie dodaje, że w przypadku gdy pożyczkodawcą jest przedsiębiorca – zgodnie z art. 14 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy o PIT – przychodu nie stanowi kwota zwrotnych pożyczek z wyjątkiem skapitalizowanych odsetek i kwota naliczonych, lecz nieotrzymanych odsetek od udzielonych pożyczek. Odwołując się do jednego z pism Ministerstwa Finansów z 13 stycznia 1999 r., należy uznać, że obowiązek zapłaty PIT nie powstanie w przypadku, gdy odsetki nie zostały pobrane (np. w przypadku ich umorzenia).

– Niemniej każdy przypadek należy oceniać indywidualnie, gdyż w niektórych sytuacjach mogą mieć równoległe zastosowanie przepisy o cenach transferowych. Potencjalnie mogą one prowadzić do uznania, że pożyczający, nie pobierając odsetek, udzielił pożyczki na zasadach nierynkowych – stwierdza Paweł Fabianowski. ■

Pisaliśmy o tym

- Od pożyczek z sieci jest podatek – GP nr 4/2008

www.gazetaprawna.pl/archiwum

30
kwietnia

mija termin
rozliczenia
przychodu
z odsetek
za 2007 rok